

La normalització i els partits polítics davant les urnes

Les eleccions cantonals i municipals del març serviran per comprovar l'interès que els partits polítics concorrents mostren per la llengua i cultura catalanes. L'escàs suport a la normalització demostrat pel Consell General ha tingut el seu contrapès a la Vila de Perpinyà. Jean-Paul Alduy, el seu batlle, es presenta a la reelecció després d'haver estat el primer membre d'un partit nacionalista que ha accedit al càrrec.

Jaume Roure, regidor d'Afers Catalans a l'Ajuntament de Perpinyà. L'arribada de Jean-Paul Alduy a l'alcaldia de la Vila va propiciar la creació d'aquesta delegació municipal.

El pes electoral dels partits "catalanistes" a Catalunya Nord i a Perpinyà (Unitat Catalana, Partit per Catalunya, ERC) s'ha mantingut, un any i un altre, entorn del 2% dels sufragis. Però quan s'acosten eleccions sempre es torna a plantejar, d'una banda, l'oportunitat que aquests partits es presentin o no i, d'una altra, el perfil "catalanista", o si més no "catalanòfil", dels candidats dels grans partits i coalicions en pugna. El març d'enguany hi haurà a Catalunya Nord, com cada sis anys, eleccions municipals; alhora els electors de certs cantons (15 dels 31 que cobreixen Catalunya Nord) elegiran els

consellers generals que els representen a l'assemblea departamental, que es renova parcialment. Val a dir, doncs, que, d'aquests comicis, se'n deriven dos resultats importants: el nou batlle de Perpinyà, la capital, i el del nou president del Consell General, que concerneix tot Catalunya Nord.

En el primer cas, Jean-Paul Alduy, va rellevar son pare després d'una crisi a l'ajuntament perpinyanès, crisi que es va acabar amb la derrota i substitució de tot l'equip de Paul Alduy. El nou batlle elegit era cap d'una llista dita Oxigen, amb components de dreta, però oberta a personalitats de la societat civil i del

món empresarial menys marcades políticament, i en aliança amb el partit nacionalista Unitat Catalana. Pel que fa a les institucions departamentals, en canvi, la renovació va anar en un altre sentit, perquè l'esquerra en va fer fora la dreta mercès a una coalició de socialistes i comunistes. Ara, la majoria del president Christian Bourquin a l'assemblea departamental només s'aguanta per un conseller de diferència. D'aquí ve, doncs, l'interès de la batalla electoral que s'atansa.

Si el percentatge del catalanisme polític és esquifit, també és cert que no representa la personalitat ni el sentiment identitari, prou fort, que continua vivint i vehiculant la població nord-catalana. Així trobem que la majoria dels habitants de Catalunya Nord continua tenint una opinió favorable sobre la llengua catalana, quant a l'ensenyament i fins i tot a l'ús públic, malgrat la prohibició reial de l'abril del 1700, encara vigent. És important, doncs, que els candidats i opcions polítiques diverses que concorren a la direcció dels afers de les principals institucions nord-catalanes diguin clarament quina línia d'actuació pensen adoptar sobre la llengua i la cultura catalanes. De totes maneres, les perspectives de suport, o si més no de salvaguarda, a la llengua es reflecteixen prou bé en el balanç de realitzacions i actituds dels últims mandats.

"L'accent catalan de la République".

L'equip de govern d'esquerra de Christian Bourquin, amb el comunista Antoine Sardà al capdavant d'Afers Culturals, ha tingut, en matèria de llengua catalana, el lema següent: "Conseil Général des Pyrénées-Orientales, l'accent catalan de la République Française". Essencialment, el canvi ha consistit a assumir la noció de "país català" a través d'una nova imatge institucional i d'un logotip de "sang i or" amb unes quatre barres estilitzades. I gairebé res més. Tota la comunicació, l'han feta estrictament en francès (quan Catalunya Nord té un 55% de gent que entén el català), i aqueixa nova "dimensió catalana" és sempre el corollari de la promoció, a tots els edificis públics, de la divisa "Liberté-Égalité-Fraternité". En les propostes

El comunista Antoine Sardà, responsable d'Afers Culturals en el govern d'esquerra del Consell General, ha impulsat la noció de "país català" entre la ciutadania.

del candidat socialista a batlle de Perpinyà, Claude Cansouline, l'actual "Perpinyà, la Catalana" esdevé "Perpignan, plurielle, solidaire, méditerranéenne".

Les subvencions atribuïdes en concepte de cultura catalana sumen 250.000 francs francesos (uns 6,5 milions de pessetes, d'un pressupost anual d'uns 40.000 milions de pessetes). Durant el 2000 a Perpinyà es comentava que havia costat més el nou mobiliari del despatx del president que no pas tota la cultura catalana. A l'àmbit clau de l'ensenyament, el Consell General mai no hi ha volgut dedicar ni un cèntim, ni tan solament en la iniciació a la llengua catalana, contràriament a certes regions de l'estat francès que supleixen amb finançament local les llacunes del Ministeri d'Educació en l'ensenyament de la "llengua regional". L'esquerra sempre ha esgrimit el respecte estricte a la competència de l'estat en educació, com a "garantia de qualitat i igualtat". Practica una marcada ortodòxia jacobina, més rigorosa i tot que no la de París.

"Perpinyà, la Catalana". D'una manera semblant a la pugna que oposa Generalitat i Ajuntament de Barcelona, podríem dir que l'antagonisme i l'oposició política entre el Consell General i la Vila de Perpinyà, les dues institucions més importants de Catalunya Nord, reflecteixen

dues actituds ben diferents respecte de la llengua catalana.

El període de govern iniciat amb Jean-Paul Alduy, del partit de Force Démocrate, integrant de la formació de centredreta UDF, sí que ha representat per al català un canvi substancial. L'elecció d'Alduy com a batlle de Perpinyà va significar per primer cop l'entrada d'un partit nacionalista, Unitat Catalana, en els afers de la capital de Catalunya Nord: un dels consellers municipals elegits, Jaume Roure, és regidor d'Afers Catalans, delegació municipal de nova creació. Pel que fa a la imatge, Jean-Paul Alduy sempre ha defensat la recuperació de la identitat i identificació de Perpinyà, com a ciutat catalana; per això l'administració municipal ha integrat a logotips, capçaleres i a la documentació el lema "Perpinyà, la Catalana", en totes dues llengües. En el mateix sentit, ha desenvolupat i defensat (contra els atacs de l'administració central, dels prefectes i dels cònsols) els contactes amb el Principat de Catalunya (Generalitat i Ajuntament de Barcelona), a través de la Delegació permanent de la Vila de Perpinyà a Barcelona, figura única a tot l'estat francès. I la Generalitat instal·la una delegació permanent (Casa de Catalunya) a la capital rossellonesa. Actitud oposada al sectarisme polític del Consell General que mai no ha volgut ni entaular

El ministre francès d'Educació, François Bayrou, ha endegat una línia més autonomista. Tot i això, les perspectives d'intervenció de Catalunya Nord a París són encara molt minses.

converses amb la Generalitat, que considera un "enemic polític de dreta".

En l'àmbit essencial per al futur del català, que és l'ensenyament, l'ajuntament ha gosat fer de capdavanter finançant directament tot l'ensenyament del català a les escoles públiques de la vila (que hauria de pagar el Ministeri). Actualment, en col·laboració amb l'APLEC (Associació per l'Ensenyament del Català), es fan 2.500 hores anuals de català entre escola maternal i primària. Com a actuació concreta, una Comissió de Noms de carrers en català col·labora amb els serveis municipals per retolar tota la ciutat en totes dues llengües. Aqueixa mesura és tan simbòlica com efectiva, perquè, per primera vegada, instaura en la realitat quotidiana dels cent mil habitants de Perpinyà –i de tants altres nord-catalans que la freqüenten– la presència i, per tant, l'existència de l'ús públic del català, fora d'àmbits estrictament folclòrics, culturals o molt restringits. El programa de renovació de les plaques de carrers de Perpinyà –amb catalanització inclosa– ja ha cobert més de la meitat de la vila.

Igualment, l'Ajuntament de Perpinyà va respondre favorablement a la demanda de l'associació Presència Catalana d'instituir un organisme encarregat d'estudiar i desenvolupar l'ús del català a tots els àmbits municipals: el Comitè

consultiu sobre bilingüisme francès-català estudia les mesures que hauria de prendre el municipi. Encara que el funcionament d'aqueixa estructura hagi estat força lent fins ara, no és menys cert que té el mèrit d'existir i d'haver abordat alguns temes concrets: formació de català per al personal municipal, reconeixement del català entre les llengües que donen dret a indemnització al personal competent, proposta de retolació bilingüe dels espais verds de la vila, i estudi d'una "Carta municipal pel desenvolupament del bilingüisme català a Perpinyà" que inclogui tots els àmbits possibles d'intervenció de l'ajuntament per fer-hi efectius la presència i l'ús del català. En aquest punt segueix les iniciatives de regions de l'estat que tenen estructures de "normalització" de la llengua: Office Alsacien pour le bilingüisme, Office pour la langue bretonne...

En canvi, després d'uns quants contactes entre les associacions catalanes i el Consell General, les reunions destinades a posar en marxa una oficina departamental del bilingüisme s'han ajornat *sine die*, sense cap explicació.

Regidoria de cultura catalana. Un altre avenç en matèria de política catalana es pot mesurar per la creació d'una regidoria municipal de cultura catalana, amb línia pressupostària pròpia. Aquei-

xa estructura s'ha beneficiat recentment d'un nou impuls, gràcies al nomenament d'un jove director, Esteve Valls. Amb seu al tradicional CeDACC (Centre de documentació i animació de la cultura catalana) de Perpinyà, la Regidoria intervé en la programació musical i cultural (concert Petits Formats), suport i organització de manifestacions pel català (Sant Jordi, Dictat en català, Rifa per les escoles catalanes...). La política d'Alduy –i d'Unitat Catalana– sobre el català és sovint criticada per insuficient i superficial (i alhora frenada per molts sectors de la majoria municipal), però és avui dia la més decidida i coherent de tot Catalunya Nord.

El panorama no és pas gaire engrescador, doncs, pensant en una futura política a gran escala de "normalització" de la llengua catalana a Catalunya Nord, o si més no de "salvaguarda", que és urgent. Comparada amb les altres regions de l'estat francès, Catalunya Nord va endarrerida en matèria "d'endegament lingüístic" (segons la noció que es desenvolupa en el marc francès: Pla d'endegament lingüístic i Conveni amb l'estat per al País Basc Nord, Conveni per la generalització del bilingüisme escolar a Alsàcia i Lorena, Ensenyament generalitzat del cors en el marc de les Propostes de Matignon per a Còrsega...). Catalunya Nord no es troba en condicions d'establir cap paral·lelisme amb la situació o el marc de la resta dels Països Catalans, ja que tots tenen, en graus diferents, reconeguda i protegida la llengua.

Les perspectives d'intervenció dels polítics nord-catalans a París són igual de minses, pel pes insignificant de Catalunya Nord respecte de l'omnipotència centralista parisenca, malgrat la sintonia política del president del Consell General amb el govern Jospin, o malgrat les posicions més "autonomistes" de François Bayrou amb el partit Force Démocrate. Certs elements del balanç de cada bàndol polític marquen, tanmateix, algunes diferències en la qüestió catalana. D'Alduy, se'n pot esperar que continuarà la feina començada i que belleu anirà més lluny. Ara, l'esquerra, no té cap proposta ni compromís de fer res.

Alà Baylac-Ferrer